



forbundet for kunst og kultur

Til Familie- og Kulturkomiteens høring 21.1.2021

Innspill til Prop.53 L (2020-2021) lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv.

Med over 9000 medlemmer er Creo Norges største kunstnerorganisasjon. Vi arbeider for å sikre medlemmene våre bedre lønns-, - og arbeidsvilkår, enten de er arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende. Creo er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge (LO).

Alle som har inntekt fra kunstneriske eller kunstpedagogiske yrker, kan bli medlem i Creo. Vi organiserer blant annet utøvende musikere, dansere, pedagoger, produsenter, musikkterapeuter, scenografer, dirigenter, inspisienter, sufflører, teknikere og kritikere.

Innledning

Creo er positive til at det stilles krav til kollektive forvaltningsorganisasjoner med hensyn til styring, åpenhet og innsyn, forvaltning av rettighetsvederlag og medlemmers medbestemmelsesrett.

Det er viktig at kollektiv forvaltning av opphavsrett og nærstående rettigheter håndteres på en ansvarlig, effektiv og åpen måte. CRM-direktivet og lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. er imidlertid et svært omfattende og krevende regelverk. Det er også en sårbar gruppe aktører som reguleringen skjer overfor, og som er svært avhengig av pengestrømmene som allerede foreligger. Det er derfor viktig at reguleringen ikke svekker, men styrker de originære rettighetshaverne (utøvende kunstnere og opphavere). En god gjennomføring av bestemmelsene forutsetter at forvaltningen skjer av profesjonelle forvaltningsorganisasjoner, som har det nødvendige apparatet, verktøyene og administrasjonen som kreves for dette. Creo mener, som departementet, at det er mest hensiktsmessig at disse oppgavene ikke spres rundt på for mange aktører, og at det ikke er praktisk at flere organisasjoner krever inn og fordeler vederlag for samme utnyttelse.

Godkjenningsordning

Creo støtter departementets konklusjon med hensyn til at gjeldende godkjenningsordning for avtalelisens videreføres, da dette sikrer forutsigbarhet for avtalepartene og bidrar til å gi avtalelisensen legitimitet. Videre støtter Creo departementets syn om at en godkjenningsordning vil kunne redusere faren for tvister med hensyn til hvem som er berettiget til å inngå avtale med lisensvirkninger.

Utvidet virkeområde - medlemsorganisasjoner

Departementet har foreslått å utvide virkeområdet til at også medlemsorganisasjoner i de kollektive forvaltningsorganisasjonene er omfattet av større deler av loven enn det som følger av direktivforpliktelsen. Innføringen av den nye loven vil følgelig medføre nye administrative rutiner og en utstrakt rapporteringsplikt både for forvaltningsorganisasjonene og deres medlemsorganisasjoner.

Creo støtter departementet med hensyn til at rettighetshavere skal ha samme vern selv om det er medlemsorganisasjonene som forvalter rettighetene og distribuerer vederlaget for dem.

Creo finner det imidlertid noe uklart hvor ansvaret og pliktene for medlemsorganisasjonen begynner og slutter, herunder hvor grensene for ansvar og oppgaver skal trekkes mellom forvaltningsorganisasjonen og medlemsorganisasjonene. Creo ønsker å presisere at det er viktig at det ikke foreligger noen tvil med hensyn til hvilke plikter og ansvar som påhviler den enkelte organisasjonen i henhold til loven. Creo ber derfor om at dette klargjøres nærmere.

Det påpekes samtidig at de bestemmelsene som kommer til anvendelse på medlemsorganisasjonene, virker noe mindre anvendelige på medlemsorganisasjonens forvaltning av vederlagsmidler, enn forvaltningsorganisasjonenes. Dette fordi medlemsorganisasjonenes i stor grad forvalter kollektive midler hvor identifisering av rettighetshaver ikke har vært mulig. Arbeidet med å identifisere rettighetshaver er på dette tidspunktet avsluttet og utbetalinger foregår i stor grad som stipender som er hjemlet i annet grunnlag enn identifikasjon av rettighetshaver.

Creo merker seg at departementet mener at medlemsorganisasjoner, når det er besluttet at de skal fordele vederlagene, skal tilstrebe seg å fordele så mye som mulig av vederlagene individuelt. Det er imidlertid svært uklart hva konkret departementet legger i dette og hvor langt denne plikten går for medlemsorganisasjonene. Creo kan heller ikke se at departementet har foretatt en nærmere utredning eller vurdering med hensyn til hvilke praktiske og rettslige konsekvenser dette vil medføre for medlemsorganisasjonene og dens medlemmer.

Creo finner det også noe uklart hvordan departementet har ment at fristene for fordeling og utbetaling som gjelder for medlemsorganisasjonen er ment å forstås.

Åndsverkslovens rekkevidde for nærstående rettigheter

Departementet foreslo i høringsnotatet en endring i åndsverksloven § 114. Endringen klargjør at når paragrafen anvendes på vederlagsretten i § 21, vil den bare få anvendelse dersom produsenten er hjemmehørende i Norge (eller EØS, jf. forskrift til åndsverksloven § 6-12). (I tillegg gjelder vederlagsretten om produsenten er hjemmehørende i et romakonvensjonsland, jf. forskriften § 6-12). Departementet mener at den videre oppfølging av dette må ses i sammenheng med EU-domstolens avgjørelse i sak C-265/19. Departementet opplyser at de vil komme tilbake til oppfølgingen av dette etter å ha analysert EU-domstolens avgjørelse.

Creo vil i den forbindelse uttrykke stor bekymring for Fond for utøvende kunstneres (FFUK) økonomiske fremtid og ber departementet utrede alternative inntektskilder, herunder statlig støtte, for fondet i fremtiden. Utøvende kunstneres posisjon på musikkfeltet under digitaliseringen blir kontinuerlig svekket,¹ og fondet er av sentral betydning for produksjoner som sikrer utøvende kunstneres inntekt og utvikling.

Med vennlig hilsen
Creo - forbundet for kunst og kultur
Hans Ole Rian
Forbundsleder

¹ Hva nå- digitaliseringens konsekvenser i norsk musikkbransje, s. 89, 90.